

Batai prie kėdės

Aoife M. Lynam

Mano tėtis buvo ūkininkas. Sakau „buvo“, nes jis mirė. Tai mano istorija apie jį. Noriu jums šiek tiek papasakoti apie tai, koks jis buvo ir kodėl man jo trūksta, nes prisiminimai apie jį padeda man jaustis artima jam.

Mano tėtis visada nešiojo blizgius juodus guminius batus. Tai nebuvo tiesiog batai, jie buvo jo dalis. Jis juos nešiojo visur: laukuose, kieme, net namuose (ko mes nemėgdavome!). Kai buvau mažesnė, norėjau turėti tokius pačius guminius batus kaip mano tėtis, ir vieną dieną jis man nupirko ryškiai mėlynus. Tėtis sakydavo, kad vieną dieną, kai būsiu pakankamai didelė, turėsiu blizgius juodus batus, tokius pačius kaip jo. Nebuvau tikra, ar kada nors galėsiu. Jo batai atrodė tarsi priklausytų tik jam.

Tėtį visada girdėdavau, dar prieš jį pamatydama. Jo batai kasdien skleidavo tą patį šlept, šlept, šlept garsą, brendant per purvą ir balas. Kai tik išgirdavau jį grįžtantį iš ūkio, bėgdavau jo pasitikti, bandydama savo mėlynais batais sukelti tokį patį šlept šlept šlept garsą. Kartais jo batai būdavo padengti lipnia ruda purvo pluta, kitą kartą jie blizgėdavo kaip žvaigždės po lietaus. Sausomis dienomis tėčio batai būdavo padengti geltonu dulkių sluoksniu, kuris byrėdavo ant virtuvės grindų (mums tai taip pat nepatiko!).

Bet vieną dieną mano tėtis negrįžo namo. Mes žinojome, kad jis sirgo, ir širdyje supratome, kad ta diena ateis. Bet kai ji atėjo, vis tiek buvo sunku tai suprasti. Sunku patikėti. Mama atsisėdo šalia manęs su liūdniausiu žvilgsniu, kokį kada nors buvau mačiusi. Ji man pasakė, kad mano tėtis mirė. Man galvoje sukosi

tiek daug klausimų, bet aš nežinojau, kaip juos užduoti. Nenorėjau, kad mama jaustųsi dar liūdnescnė, nei jau atrodė. Todėl klausimus laikiau sau. Ir jausmus taip pat. Nežinojau, kur juos dėti, todėl juos paslėpiau. Tarsi įdėjau gazuotą gėrimą į butelį ir užsukau dangtelį taip stipriai, kad niekas negalėtų išeiti. Iš pradžių atrodė lengviau, ramiau. Bet mes visi žinome, kad kai viską laikai savyje, spaudimas didėja, didėja ir didėja... ir tie jausmai toliau burbuliuoja ir kunkuliuoja tavo viduje... kol vieną dieną jiems nebelieka kur dėtis. Ir jie tiesiog SPROGSTA.

Būtent tai ir nutiko man. Aš sprogau. Visi tie jausmai, kuriuos slėpiau savyje, išsiliejo vienu metu – karšti, chaotiški, triukšmingi. Aš rėkiau. Aš verkiau. Aš trenkiau durimis. Tai mane šiek tiek išgąsdino. Bet taip pat padėjo man jaustis... lengvesnei. Supratau, kad kalbėti apie savo jausmus yra tarsi atidaryti putojančio gėrimo butelio kamštį. Tai leidžia slėgiui išsisklaidyti, po truputį.

Tą dieną, kai sužinojau, kad mirė mano tėtis, išbėgau į kiemą. Nors žinojau, ką mama pasakė, kad tėtis mirė, dalis manęs vis dar tikėjosi išgirsti jo batų šnibždesį, pamatyti jį pasirodantį pro vartus. Galbūt, jei pakankamai įdėmiai paieškosiu, jis ten bus. Aš ieškojau visoje ferroje. Kiemelyje. Kiaulių tvartelyje. Vištidėje. Net tolimuose laukuose. Bet tėčio nebuvo. Tada man kilo mintis: jei galėčiau rasti jo batus, galbūt galėčiau rasti ir jį. Nubėgau atgal, pro padangų sūpynes, purvinas balas, girgždančius vartus, kurie visada strigdavo. Ir ten jie buvo. Virtuvėje. Šalia tėčio mėlynos kėdės. Jo blizgūs juodi batai.

Nejudantys. Tylūs. Tušti. Kaip erdvė, kurią jis paliko.

Tėčio ten nebuvo.

Ką galėčiau padaryti, kad jis sugrįžtų? Nusprendžiau, kad pradėsiu norėti. Norėjau automobilyje. Norėjau mokykloje. Norėjau, kai niekas nematė. Norėjau, kai valiausi dantis. Norėjau net savo sapnuose. Bet kad ir kiek norų išreiškiau, žinojau, kad tėtis negrįš. Jo guminių batų pora liko ten, kur buvo, tyliai dulkėdama šalia jo mėlynos kėdės.

Po kurio laiko norai sulėtėjo. Ir vietoj jų atsirado kiti jausmai.

Pradėjau jausti pyktį. Pyktį savo draugams. Pyktį mamai. Net pyktį vištomis.

Viskas atrodė neteisinga. Aš jaučiausi kitokia. Tarsi žmonės žiūrėtų į mane taip, kaip man nepatiko.

Kai bandžiau žaisti, aš pratrūkdavau ir rėkdavau. Dėl to patekdavau į bėdą. Tai mane dar labiau pykdė. O tai liūdino mamą. Ir tai liūdino mane. Galiausiai aš tiesiog nustojau.

Aš nustojau pykti. Nustojau žaisti. Nustojau kalbėti. Aš tiesiog... nustojau. Aš nežinojau, kaip būti savimi be tėčio. Viskas, kas anksčiau atrodė smagu, dabar atrodė... mėlyna. Jaučiausi tokia mėlyna kaip mano ryškiai mėlyni batai – tarsi visas pasaulis būtų netekęs spalvų, ir niekas daugiau nebebūtų gerai.

Žinojau, kad norai neveikė, todėl man kilo kita mintis. Galbūt, jei būčiau gera... tokia gera, kad tėtis mane pamatytų, kur jis bebūtų... galbūt tada jis grįžtų? Buvo verta pabandyti, todėl taip ir padariau. Mokykloje buvau maloni. Padėdavau mamai prižiūrėti gyvulius ūkyje. Namų darbus atlikdavau anksčiau nei manęs paprašydavo. Padėti kitiems buvo malonu, tarsi tai buvo

kažkas, ką aš tikrai galėjau padaryti. Bet tėtis vis tiek negrįžo. Žinojau, kad jis negrįš, bet buvo verta pabandyti.

Vieną vakarą mamai uždaviau klausimą, kurį slėpiau savyje. Tas, kuris mane labiausiai gąsdino

– O jei mes jį pamiršime?

Ji ilgai į mane žiūrėjo. Jo batai vis dar stovėjo prie kėdės, jau nebešvarūs. Tiesiog laukė, tylūs ir dulkėti.

– Mes nepamirštame žmonių, kuriuos mylime, – pasakė mama, – bet kartais mums reikia rasti būdų, kaip juos sąmoningai prisiminti.

Tą naktį susirangėme tėčio mėlynoje kėdėje ir tyliai, ramiai pradėjome galvoti apie visus būdus, kaip galėtume jį prisiminti. Kartu sudarėme sąrašą pavadinimu „Būdai prisiminti tėtį“. Štai sąrašas, kurį sudarėme kartu. Galbūt jums taip pat patiks jį naudoti, jei turite ypatingą žmogų, kurį norite prisiminti:

- 1) Sukurkite pasakų knygą apie jo gyvenimą, naudodami senas nuotraukas.
- 2) Užpildykite atminties dėžutę jo mėgstamais daiktais.
- 3) Pasodinkite jam medį, kažką stipraus, kas augtų kartu su mumis.
- 4) Turėkite „Tėčio dienoraštį“, kuriame galite jam rašyti, kai tik norite pasikalbėti.
- 5) Sukurkite dainų grojaraštį, kuris jums primena jį.
- 6) Kai jo pasiilgstate, dėvėkite kažką, kas jam priklausė, pavyzdžiui, megztinį ar kepurę.

7) Sukurkite „Tėčio dieną“ – dieną, kurią kasmet galėsite praleisti darydami tai, kas jam patiko.

8) Sudžiovinkite gėlę ar lapą iš vietos, kurią kartu lankėte, ir įdėkite jį į specialią knygą.

9) Nupieškite ar nutapykite vietas, kurios jums primena jį.

10) Kalbėkite apie jį. Daug. Sakykite jo vardą garsiai.

Aš pažiūrėjau į sąrašą. Tada pažiūrėjau į tėčio guminius batus. Aš švelniai nuvaliau nuo jų dulkes. Jie jau nebebuvo blizgūs, bet vis dar kvepėjo juo, ūkiu, laukais ir šiltu šienu. Batai nejudėjo. Bet stovėdama šalia jų, pajutau, kad galbūt jis visai neišėjo. Jie saugojo prisiminimus. Jie saugojo istorijas. Jie saugojo jo žingsnių aidą.

Aš kurį laiką sėdėjau jo mėlynoje kėdėje. Tiesiog sėdėjau ten. Buvo tylu, bet ne tuščia. Tada mama ir aš išėjome į sodą. Pasirinkome saulėtą vietą, kur žemė buvo minkšta ir paruošta. Ten mes pasodinom medį. Stiprų. Viltinę. Augantį. Jo ryškiai žali lapai šokdavo vėjyje, kaip ir tėtis, dainuodamas kvailas dainas virtuvėje, purvas krisdavo nuo jo batų su kiekvienu sukimusi ir šoku ant grindų. Dabar, kai matau tą medį, prisimenu tėtį. Prisimenu jo batų šlapumą, purvą ant virtuvės plytelių, dainas, kurias jis dainuodavo. Prisimenu, jausmą bėgti šalia jo savo ryškiai mėlynais batais, bandant neatsilikti.

Ir kažkaip prisiminimai apie jį, tikri prisiminimai, padeda.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

léargas

Finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti laikoma už juos atsakinga.